

„FIGYELŐ”
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
BUDAPESTI
Telefon: 971-46.

Lap: **Nemzeti Ujság**
1933. AUG. 13.

Le Temps irsa:

Budapest varázslatos város, mintha csak az Ezeregy éjszakából szállott volna ki

Az egyik legnagyobb és legelterjedtebb francia lap, Le Temps, amelyet különösen Franciaországon kívül sűrűn olvasnak, legújabb számában megkapó cikket közöl Magyarországról. A cikk írója Emile Vuillermor Magyar Imre muzsikáját hallgatta gramofonon és ennek hatása alatt meglevendő budapesti emlékeiből írta rólunk az alábbi költői szépségű cikket:

Ma este automatikus gramfonom tüje alá olyan lemezt tettem, amely a híres cigányhegedűs, Magyar Imre legújabb fölvételeit tartalmazta. A lemez sötét barázdája alól meleg és hatalmas hang emelkedett föl. A hasonlíthatatlan virtuóz vonója valami komor erővel rohanta meg a hurokat és szinte emberfölötti szenvedélyesség hangjait hozta ki belőle.

Önök bizonyára ismerik ezeknek a nagy rögtönző művészeknek egyformán bánatos és egyben heves stílusát, akiknél az ihlet nem szűnik meg egymás mellé helyezni az örömet és bánatot, a buslakodást és a magasabb életreményt. A líraiság kimeríthetetlen forrása bugyog bennük, amely mint valami szökőkút vizsugara hevesen tör az ég felé és szünetlenül esik vissza. Ezek a szép, tömör hangzatok, amelyek kikerekedettek és világítóak, a levegőben valamiképpen csodálatos tisztasággal fölledézik Budapest gyönyörű látványát.

Budapest, ez a varázslatos város, amelyik ott fekszik a fajok és a stílusok összekeveredésénél, olyan város, amely mintha csak az ezeregyéjszakából szállt volna ki. *Házainak minden köve erőteljes és új dallamot dalol, amelyet egyszer a Kelet kéjes és színes hangszerezése, máskora Nyugat tudósan fölépített összhangzata kísér.*

Ez a gyönyörű főváros, amelyek anélkül, hogy összezavarná őket, magában egyesít két annyira különböző várost, hogy az egyik lehetne Róma, a másik Páris, ellentétes erőknél az összetevése, amelyek a levegőben egy olyan dallamos

rezgést kelt, hogy azt éppen olyan személyesen és behatóan lehet érezni, mint vonós királyi művészetét. Pompázóan elszigetelve a zöld hegyoldalon az öreg Buda, amely megmerevedett a maga büszkeségében és féltékenyen őrzi évszázadok folyamán összegyűlt kincseit, figyeli, miként növekszik a Duna tulsó oldalán a fiatal Pest városa. Itt a mult szemléli, miként növekszik a jelen és születik a jövő. És a szép folyó, amely annyi sok dolgot látott, filozófikus nyugalommal rengeti hatalmas hullámaival a két város között, a Várhegy lábánál, ahol Attila fivérének már hercegi lakóhelye volt és ahol hétszáz esztendő óta Magyarország uralkodói büszke alapzatra fektették a trónjukat.

Buda királyi várkastélya feledhetetlen műemlék. Nincs egyetlen történelmi épület sem, amely a képzeletnek megkapóbb és erőteljesebb nyelven tudna beszélni. Itt minden óriási arányú és úgy épül föl, hogy dacoljon a századokkal. Az ember úgy érzi, hogy ez a megszentelt hegy már régóta sejtette, hogy a történelem legerősebb viharaival kell szembeszállnia.

S általában a földkerekségnek ezen a pontján minden erő és életet lehel. Budapest négyszáz földalatti hőforrás rezgésén épült föl és nyolcvan gejzirt láthat ott az ember, ezek táplálják azokat a meleg fürdőket, amelyeket már a régi rómaiak használtak. Olyan lázas és mozgalmas az élet, amelyet ott talál az ember a híres Szent Gellért-fürdőben, amely a legszebb mesterséges villanyos hullámfürdő az egész világon. Itt minden énekel, minden forrong, minden eleven életet él.

Az építészeti stílusok olyan ellentéteket nyújtanak, amelyeknek kifejezése megkapó. Gotikus templomokat látunk, amelyeknek belsejét török mosék díszítői festették ki. És éppen úgy olyan intellektuális kulturát találhatunk, amely a legnagyobb változatosság és szinte paradox gazdagság nyilvánul meg.

Az irodalmi, színházi és zenei élet meglepő intenzitása. A nagy Liszt Ferenc ár-

nyéka, akit a magyarok visszakövetelnek maguknak Németországtól, ott lebeg a fölbuggyanó eszmék zenei rögtönzőinek fölött, amely megkapó és lovagias módon egyesíti a büszkeséget az elegikus értelmességgel.

Magyar Imre lemeze még mindig forog... És látom, amint belőle kilép a tömeg, amely özönlik a Szent-István-bazilikába és a karácsonyi éjjeli misén olyan lágy és megkapó hangon éneklő népeket, amelyek századok folyamából törnek föl. Látom a Szent Margit-szigetet, a Cittadellát, a Halászbástyát, a Rózsadombot, a Hűvösvölgyet és a Hármas határhegyet. Látom a gyönyörű palotákat, amelyek magukat csodálják a folyó vizében, a korzót, a strandot, a páratlan cukrászdákat és a cigányos kiskocsmákat a folyó partján. Ott találom magamat az Operában, ahol résztvettem a mi Coppéliánk egy felejthetetlen előadásán, amelyet a magyar színházi díszítőmester a lehető legélvezetesebb formára tanszponált át és amelyet olyan megértéssel, hévvel és izléssel táncoltak, hogy az végtelenségig meglepett engem.

Viszont látom egy másik megkapó előadását a Sheherezádénak, olyan szcenikai fölfogással, amely teljesen új és amelyben a világítás művészete tökéletességre emelkedett. Viszontlátom magam előtt egy tiszta magyar baletet is, amely visszavarázsolta a nagy udvari bálók hagyományos eleganciáját a romantikus és bájos fiatal lányokkal és a daliás tisztekkel, akik a csárdást könynyed csipómozgással és lakkeszmiák sarkainak összeverésével ütemezték.

És viszontlátom a Hungária-szálloda egyik termében magát Magyar Imrét, amint körülveszi kíséző zenekara és amint maga után vonzza szinte a dallamot, amelyet begyöngyöz a cimbalom és közeledik az egyik asztalhoz, amelynél az egyik pesti család gyűlt össze, hogy valamiféle évfordulót ünnepeljen meg. Ez a család egyedül volt a teremben. Három nemzedéket képviselt. Szép ünnepi lakomát tálaltak föl nekik, de a vendégek egyike sem sokat törődött azszal. A nagymamától kezdve a hatéves fiúcskáig az összes jelenlevők megfellekedtek a tokajiról, a zamatos paprikás-csirkeről és az édes süteményekről, hogy szemekkel a híres cigányt szinte felfalják. Órákon keresztül mozdulatlanul, némán, álomba elmerülő szemekkel hallgatták ennek a családnak összes tagjai a népművészet gyönyörű dallamait, melyek a századok mélyéről jöttek és hozták számukra a hirtelen kitörésekkel és az elfojtott zokogásokkal halott civilizációk minden gyengédségét, fájdalmát és elmúlt fellendülését.

A lemezem lejárt. Megállítom a forgó korongot s arra gondolok, hogy a modern tudomány végtelenül értékes ajándékot adott nekünk akkor, amikor megengedte, hogy egy kis ebonit-korongba belezárjunk ilyen varázslatot.

Mert az ilyen lemezek azok, amelyek megengedik nekünk, hogy a legszebb utazásokat tegyük meg a karosszékekben, miközben cigarettánk füstjét figyeljük. Elegendő a tökéletes csárdás ahhoz, hogy *kikristályosítsa a térben olyan rokonszenves emberfajtának élettéljes és nagylelkű szellemét, melyet a magyarok földje termelt ki.*